

Venäjä

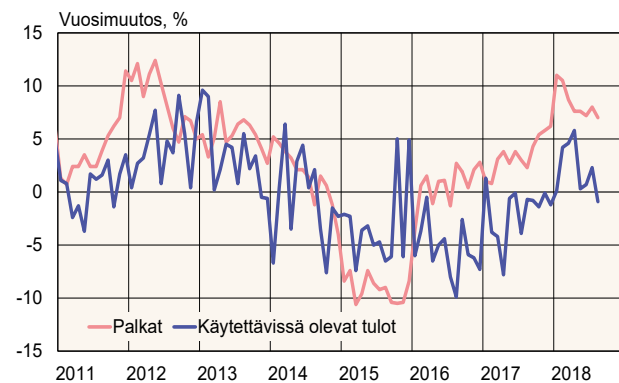
Elokuussa Venäjän teollisuustuotanto ja vähittäiskauppa jatkoivat suhteellisen voimakasta kasvuun. Teollisuustuotanto nousi elokuussa 2,7 % vuodentakaisesta, kun heinäkuussa kasvuvauhti oli 3,9 %. Teollisuustuotannon taso on nyt noin kahdeksan prosenttia vuoden 2015 loppua korkeammalla.

Elokuussa teollisuustuotantoa nosti etenkin kaivannaisteollisuus, jonka tuotanto lisääntyi 4,5 % vuoden takaa. Energiaministeriön tietojen mukaan Venäjän öljyntuotanto kasvoi selvästi heinä- ja elokuussa, ja oli hyvin lähellä Neuvostoliiton jälkeisen ajan ennätystään. Tehdasteollisuuden kasvuvauhti on tänä vuonna ollut kaivannaisteollisuuden kasvua nopeampaa elokuuta lukuun ottamatta, jolloin kasvu vuoden takaa oli 2,2 %. Tästä vuonna erityisen nopeasti ovat kasvaneet moottoriajoneuvojen (elokuussa 12,2 %) ja paperin valmistus (11,9 %). Toisaalta elektroniikan tuotanto on supistunut vuoden ajan.

Talouden elpymisen jatkumisesta kertoo myös vähittäiskaupan määrän 2,8 prosentin kasvu elokuussa. Kuukausittaiset kasvuluvut ovat tänä vuonna vaihdelleet kahden ja kolmen prosentin välillä. Vähittäiskaupan määrä sekä kansantalouden tilinpidon mukainen yksityinen kulutus ovat kasvaneet vuoden 2017 alusta lähtien. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee reaali-palkkojen nousu, joka oli elokuussa 7 % vuodentakaisesta. Myös käytettävissä olevat reaalitytulot ovat elokuuta (-1 %) lukuun ottamatta kasvaneet muina kuukausina vuodentakaisesta. Palkkojen ja käytettävissä olevien tulojen kehityksen erot kertovat mm. eläkkeiden ja pääomatulojen kehityksen merkityksestä kotitalouksille.

Kotitalouksien kulutusta tukee omalta osaltaan niiden lisääntyvä luotonotto. Kotitaloudet velkaantuivat nopeasti ennen vuosien 2014–2015 taluskriisiä, jolloin suurin osa lainoista otettiin kulutukseen kuten autojen ostoon. Uusien kotitalouksille myönnettyjen luottojen määrä on kasvanut vuoden 2016 alusta, ja kasvu on tänä vuonna kiihtynyt. Heinäkuussa uusien ruplalainojen vuosikasvu oli 37 %.

Palkkojen ja käytettävissä olevien tulojen reaalin kehitys

Lähde: Rosstat.

Suomen Venäjän-kaupan kehitys vaisua. Suomen vientiä Venäjälle on tänä vuonna painanut ruplan kurssin heikkeneminen. Tuonnin arvo sen sijaan kasvaa lähinnä öljyn kallistumisen myötä.

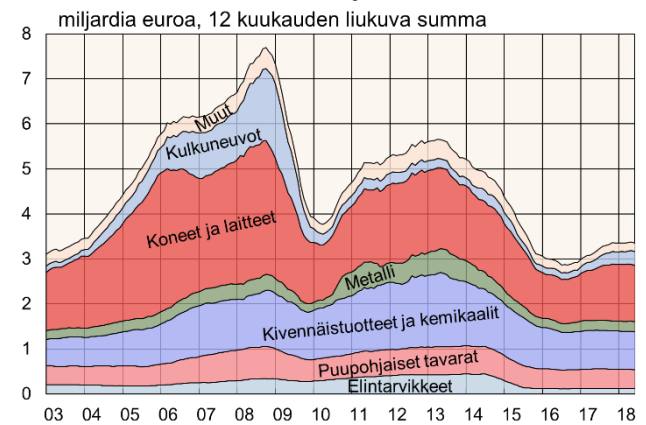
Venäläiset ostivat suomalaisia tavaroita tammi-kesäkuussa suunnilleen samalla summalla kuin viime vuoden alkupuoliskolla. Reilun kolmen miljardin euron vuosittaisesta tavaravirrasta koneet muodostavat kolmanneksen. Muita merkittäviä vientituotteita ovat paperituotteet sekä kemian-teollisuuden tuotteet.

Suomalaisiin palveluihin venäläiset käyttivät vuoden alkupuoliskolla euromääräisesti 5 % enemmän kuin viime vuoden alkupuoliskolla. Venäläisten suomalaisiin palveluihin käyttämästä vuosittaisesta reilusta miljardista eurosta puolet kuluu matkailupalveluihin. Muu palveluvienti koostuu mm. rakentamis-, kuljetus- ja tietojenkäsittelypalveluista.

Suomalaiset ostivat venäläisiä tavaroita tammi-kesäkuussa noin 3 % suuremmalla summalla kuin viime vuoden alkupuoliskolla. Viime vuoden alun kaasuputkitoimitukset tosin nostaa vertailupohjaa, ja ilman niitä tuonti olisi kasvanut yli 10 %. Vuosittain venäläisiä tavaroita ostetaan noin 8 miljardilla eurolla. Tästä kaksi kolmannesta kuluu fossiilisiin polttoaineisiin ja loput lähinnä metalli- ja puutavaroihin. Raakaöljyä Venäjältä toimitetaan Suomeen vuosittain noin 10 miljoonaa tonnia. Tämä on noin 2 % Venäjän tuottamasta raakaöljystä ja noin 90 % Suomeen tuotavasta raakaöljystä. Lisäksi Venäjältä tuodaan öljytuotteita ja maakaasua. Fossiilisten polttoaineiden nykyhinnalla näistä toimituksista kertyy vuosittain noin kuuden miljardin euron lasku. Tämä ei kuitenkaan ole kokonaan nettotuontia, sillä merkittävä osa öljystä jalostetaan Suomessa erilaisiksi vientituotteiksi.

Venäläisiin palveluihin suomalaiset kuluttivat vuoden alkupuoliskolla euromääräisesti 10 % enemmän kuin viime vuoden alkupuoliskolla. Vuosittain käytettävästä vajaan miljardista eurosta kaksi kolmannesta menee kuljetuspalveluihin. Matkailun osuus on noin 10 %.

Tavaroiden vienti Suomesta Venäjälle

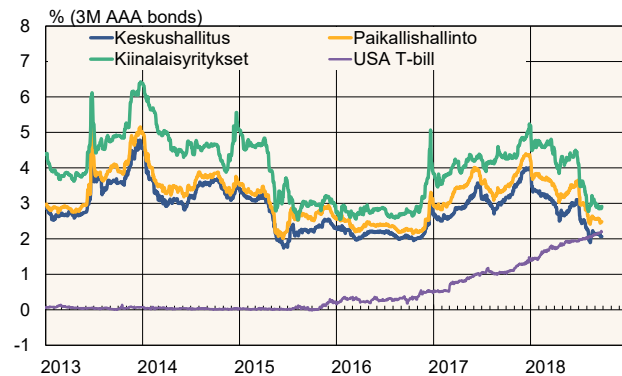
Lähde: Suomen tullit.

Kiina

Korkoero Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä huvennut. Samalla kun Kiinan on kasvua elvyttääkseen keventänyt rahapolitiikkaansa, on Yhdysvallat kiristänyt rahapolitiikkaa. Fed nosti korkoja viimeksi 26.9. Korkoero maiden välillä onkin umpeutunut tämän vuoden aikana.

Kiina on lisännyt elvytystä kasvuhuolien lisääntyessä. Rahapolitiikan keventäminen on kuitenkin velkaongelmien kasvun lisäksi kasvattanut pääomapakoon ja juanin heikkenemiseen kohdistuvia paineita.

Kiinalaistoimijoiden ja Yhdysvaltojen valtiovarainministeriön velkapapereiden korkokehitys

Lähde: Macrobond

UnionPay suunnittelee Eurooppaan laajenemista; ulkomaisten korttiyhtiöiden pääsy Kiinan-markkinoille yhä vaikeaa. Kiinan valtion kontrolloima maksukorttiyhtiö UnionPay aloittaa Eurooppaan laajenemisen Iso-Britanniasta myöntämällä aluksi elektronisia mobiilimaksukortteja yritysasiakkaille Aasian-matkailua varten. Myöhemmin suunnitteilla on myös UnionPay-luottokorttien liikkeeseen laskeminen Euroopassa kolmansien osapuolien kuten pankkien kautta. UnionPay on laajentunut viime vuosina kansainvälisesti lähinnä Aasiaan ja kehittyville markkinoille.

UnionPayn maksukortteja on liikkeellä 7 miljardia, mikä tekee yhtiöstä maailman suurimman maksukorttien liikkeelaskijan. Lähes kaikki sen kortit ovat Manner-Kiinassa.

Kiina ilmoitti jo vuonna 2014, että se avaa luottokortti-markkinoitaan ulkomaisille yhtiöille ja sallii niiden perustaa omia clearing-yhtiöitä. Ohjeet luvan hakemiseksi julkaistiin kuitenkin vasta viime vuonna, jolloin Kiina lupasi avata rahoitussektoriaan Yhdysvaltojen kanssa käymissään neuvotteissa. Yksikään ulkomainen korttiyhtiö ei ole vielä saanut lupaa toimia itsenäisesti Kiinassa. Keväällä Wall Street Journal raportoi American Expressin saaneen ensimmäisenä ulkomaisena korttiyhtiönä Kiinan keskuspankin luvan toimia maassa. Lupa myönnettiin yhteistyöyhtiölle, jonka toisena osapuolena on kiinalainen mobiilimaksuyhtiö Lianlian Group.

Mobiilimaksamisen yleistymisestä huolimatta myös Kiinan maksukorttimarkkina kasvaa yhä nopeasti, ja tammi-kesäkuussa korttimaksujen arvo kasvoi 37 % vuotta aiemmasta. Kesäkuun lopussa Kiinassa oli liikkeessä maksukorttien (pankkikorttien) rinnalla yhteensä 638 miljoonaa luottokorttia, ja luottokorttilainojen kanta nousi kolmanneksen vuotta aiemmasta 6 300 mrd. juaniin (950 mrd. USD).

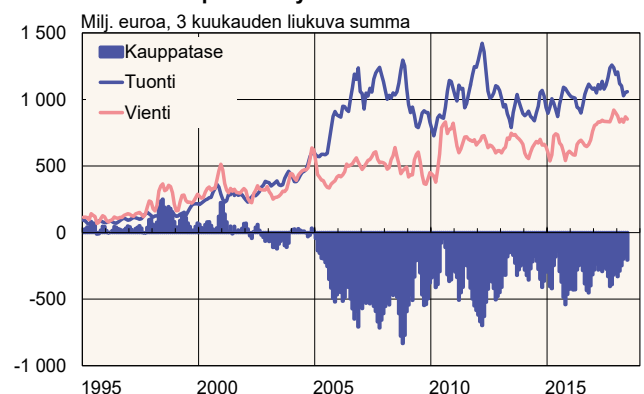
Suomen palvelukaupan ylijäämä Kiinan kanssa tasa-painottaa tavarakaupan alijäämää. Vaikka Suomen tulnin mukaan tammi-kesäkuussa Suomen koko tavarakauppa kasvoi keskimäärin 6 prosentin vauhtia vuotta aiemmasta, kauppavaihto Kiinan kanssa ei käytännössä kasvanut lainkaan. Tavaravienti Kiinaan oli 1 710 miljoonaa euroa (+2 %) ja tuonti 2 160 miljoonaa euroa (-1 %), joten tavarakaupan alijäämä oli 450 miljoonaa euroa. Alijäämä pieneni vuotta aiemmasta.

Tammi-kesäkuussa Suomen tavaraviennistä 5,4 % suuntautui Kiinaan ja tavaratuonnista 6,6 % tuli Kiinasta. Näin Kiina oli Suomelle viidenneksi tärkein vientimarkkina Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Alankomaiden jälkeen ja neljänneksi suurin tuontimaa Saksan, Venäjän ja Ruotsin jälkeen.

Hyödykkeittäin tarkasteltuna kaikkien keskeisten pääerien (koneet ja laitteet, valmistetut tavarat ja erinäiset valmiit tavarat) tuonti Kiinasta supistui hieman tai pysyi ennallaan viime vuoden tammi-kesäkuuhun nähden. Viennissä kehitys oli selvästi vaihtelevampaa. Koneiden ja laitteiden ja kemiallisten aineiden viennin arvo Kiinaan supistui selvästi, mutta raaka-aineiden, erinäisten valmiiden tavaroiden vienti kasvoi.

Maiden välinen palvelukauppa on ollut Suomelle ylijäämäistä vuodesta 2016 lähtien. Tilastokeskuksen mukaan palveluvienti Kiinaan oli tammi-kesäkuussa 650 miljoonaa euroa, tuonti 420 miljoonaa euroa ja ylijäämä 230 miljoonaa euroa. Tilastokeskus ei julkista palvelukaupan rakennetta maittain muuta kuin vuositasolla, mutta sen matkailutilastojen mukaan sekä kiinalaisten saapumiset että yöpymiset Suomessa vähenivät selvästi touko-heinäkuussa vuotta aiemmasta. Viime vuonna Suomen palveluviennistä Kiinaan 14 % koostui matkailusta.

Suomen tavarakaupan kehitys Kiinan kanssa

Lähteet: Suomen tulli ja BOFIT